

Borislav Martin

A VAJDASÁGI NEMZETI JÖVEDELEM SZERKEZETI VÁLTOZÁSAI ÉS TENDENCIÁJA

A jövedelemmegvalósítás, -szerzés és -elosztás bár egyazon gazdasági fogalomnak az alkotórészei, mégis különböznek.

A jövedelemmegvalósítás új érték előállítás, illetve az élő munka tárgyiasulási folyamata az anyagi javakban. A jövedelem lényege az élő munka sajátos szempontból való vizsgálata: „Az értéket munkájával teszi hozzá (a munkás), nem azért, hogy munkája fonómunka vagy asztalosmunka, hanem azért, hogy elvont, társadalmi munka általában, s meghatározott értéknagyságot tesz hozzá, nem azért, mert munkájának különleges hasznos tartalma van, hanem azért, mert munkája meghatározott ideig tart.”¹

Az anyagi termelésben, illetve az értékalkotó munkában sajátos szerepet töltenek be az anyagi termelés feltételei. Ez pedig a következőkben nyilvánul meg:

Adott munkanap alatt az anyagi termelés meghatározott számú dolgozójával, a termelés anyagi és személyi feltételei (az eszközök szerkezeti összetétele — feltételesen a tőke) befolyásolják a jövedelem értékének abszolút nagyságát. Ezzel szemben az értéktermék munkaegységenkénti relatív nagysága a tőke szerves összetételétől függően változik.

Az új értéknek ez az abszolút és relatív változása az összgazdaságra is vonatkoztatható. A társadalmi munka termelőerejével tehát gyarapodnak a társadalmi anyagi javak, miközben az új érték maradhat a korábbi szinten, sőt csökkenhet is. Ez utóbbi pedig elsősorban a munka termelőerejének hirtelen növekedését, nem pedig a dolgozólétszám csökkentését jelenti, adott munkanap alatt.

Vizsgálódásunk a következők igazolására irányul: a jövedelemváltzási törvényszerűségek meghatározásában jelentős szerepet kap a jövedelem anyagi és értékszubsztanciája.

A jövedelem, illetve az anyagi javak termelése tükrözi azokat a gazdasági körülményeket is, amelyek közepette a dolgozók élő munkája tárgyiasul az értéktöbbletben.

„A társult munkában dolgozók munkájával megteremtett összes új érték társadalmi tulajdon, amely a szocialista öngazgatási társadalmi-gazdasági viszonyok között, pénz formájában, egészében az alapszervezetek jövedelmeként, a piac törvényszerűségeinek hatása alapján a jövedelemszerzés öngazgatási alapon, társadalmilag meghatározott feltételei között valósul meg.”²

A jövedelemmegvalósítás és -szerzés tehát a gazdasági élet két szorosan összefüggő, de lényegében különböző síkján történik — a termelésben és a forgalomban. Az értéktörvény ugyancsak fontos szerepet játszik a jövedelemmegvalósítás és -szerzés feltételeinek szabályozásában. Pontosabban: A részleges és közös érdekek érvényesítésének reális anyagi alapját éppen a jövedelemmegvalósítási és -szerzési feltételek képezik. Ezenfelül nálunk a jövedelem által nyilvánul meg a munkásöngazgatás is. A társult dolgozó alkotóképességének fejlesztése tehát ugyancsak a jövedelmen alapul.

Vizsgálódásunk tárgya: Mely irányelvek szerint és milyen szerkezeti változásokon ment át a jövedelem, ill. milyen hatással vannak ezek a közvetlen termelő anyagi és társadalmi helyzetének javítására és fejlesztésére. Elemzésünk az 1952—1977-ig terjedő időszakot öleli fel.

A vajdasági nemzeti jövedelem összegében és nagyságában végbement változások

Az említett 25 év alatt tartományunk nemzeti jövedelme több mint a hatszorosa lett az 1952. évnek. 1952-ben a vajdasági nemzeti jövedelem 5109 milliárd (1972. évi árak), 1977-ben pedig 31 969 milliárd volt. A növekedés tehát 623,78%. A vajdasági nemzeti jövedelem különösen az 1971—1977. évig terjedő időszakban nőtt, mégpedig a következőképpen:

1971.	453,3%
1972.	462,7%
1973.	491,5%
1974.	539,2%
1975.	549,3%
1976.	574,4%
1977.	623,8%

1952 = 100, 1972. évi árak

A köztársaságok és Kosovo tartomány nemzeti jövedelméhez viszonyítva a vajdasági viszonylag gyorsan növekedett. Igazolják pedig ezt a következő számadatok is:

	Index 1977/1952	Átlagos évi növekedés (%)
JSZSZK	489,80	6,55
Bosznia-Hercegovina	396,46	5,65
Crna Gora	443,74	6,15
Horvátország	477,76	6,45
Macedónia	538,88	6,95
Szlovénia	522,52	6,85
Szerbia (az egész)	519,35	6,80
Szűkebb Szerbia	487,05	6,55
Kosovo	481,90	6,50
Vajdaság	623,78	7,60

A nemzeti jövedelem ilyen nagyarányú növekedése jelentős gazdasági eredményekre enged következtetni, amelyek nemcsak a társult munka anyagi alapját, de a dolgozók társadalmi és anyagi helyzetét is megszilárdították.

Tartományunk nemzeti jövedelmének gyarapításában a társadalmi szektor járt élen. A magántermelés ugyancsak fellendült az említett időszakban, ám az ebből származó nemzeti jövedelem jóval a társadalmi mögött maradt. A társadalmi és magánszektornak a nemzeti jövedelemben való részarányát a következő táblázat szemlélteti:

	Társadalmi szektor		Magánszektor	
	1977/52.	Átl. évi növ.	1977/52.	Átl. évi növ.
JSZSZK	585,76	7,35	271,47	4,05
Bosznia-Hercegovina	439,62	6,10	277,82	4,15
Crna Gora	501,99	6,65	278,68	4,20
Horvátország	573,16	7,25	249,59	3,70
Macedónia	618,03	7,55	329,94	4,90
Szlovénia	624,01	7,60	218,53	3,15
Szerbia	647,09	7,75	291,83	4,40
Szűkebb Szerbia	617,22	7,55	260,71	3,90
Kosovo	606,00	7,50	301,78	4,50
Vajdaság	739,67	8,90	389,97	5,60

Megjegyezzük azonban, hogy a vajdasági nemzeti jövedelem növekedése nem jelentette valamennyi gazdasági ágazat fellendülését is. Bizonyítják ezt a következő adatok:

	Index 1977/52.	Átl. évi növ. arányzáma
Ipar és bányaiipar	815,14	8,75
Mezőgazdaság és halászat	443,35	6,15
Erdészet	160,00	1,90
Építészet	1736,07	—
Közlekedés és posta	772,09	8,55
Keres. és vendéglát.	680,91	7,95
Kisipar	272,95	4,10
Közművesítés	148,07	3,65

1972. évi árak, adatforrás: 1.1.3.—1.1.10. dosszié

Legjelentősebb növekedést az iparban, a bánya- és építőiparban, a közlekedésben és postaforgalomban, a kereskedelemben és a vendéglátóiparban jegyezték. Nyilvánvaló tehát, hogy a megnevezett időszakban a jövedelemszerzési feltételek sem voltak azonosak valamennyi gazdasági ágazatban.

A gazdasági ágazatok részarányának változása a vajdasági nemzeti jövedelemben

Mivel a tartományi nemzeti jövedelemben végbement változásokat már szemléltettük, most kitérnénk az egyes gazdasági ágazatokra is. (Lásd a 11. oldalon.)

A legfőbb változások a következőkben nyilvánulnak meg:

1952-ben 66,34%-os, 1977-ben pedig 79,26%-os a társadalmi szektor részaránya tartományunk nemzeti jövedelmében. Ez egyben a legjelentősebb változás is a tartományi nemzeti jövedelemben. Magától értetődő a nemzeti jövedelemnek a társadalmi szektorban történő ilyen nagyarányú gyarapodása a magánszektor rovására. A társadalmi szektor ugyanis döntő szerepet kap a társadalmi újratermelés anyagi alapjának megszilárdításában és fejlesztésében, s így nemcsak a közeljövőben, de hosszabb távon is a társadalmi szektor részarányának fokozása várható a vajdasági nemzeti jövedelemben.

Ezenkívül azonban nagyok a különbségek a gazdasági ágazatok részarányát illetően is a vajdasági nemzeti jövedelemben.

1952-ben a tartományi nemzeti jövedelem 21,71%-át, 1977-ben pedig a 31,83%-át képezte az ipari és bányaiipari jövedelem. Az ipari és bányaiipari jövedelemszerzési viszonyok pedig egyrészt gyarapítják a munkásosztály táborát, másrészt megszilárdítják anyagi és társadalmi helyzetét.

A vajdasági nemzeti jövedelem szerkezeti változásai 1952—1977-ig

	1952.	1957.	1966.	1967.	1968.	1969.	1970.	1971.	1972.	1973.	1974.	1975.	1976.	1977
Összgazd.	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Társ. szek.	66,84	59,73	74,46	75,66	77,64	76,37	78,21	78,56	78,78	79,79	78,75	79,38	79,46	79,26
Mag. szek.	33,18	40,27	25,54	24,34	22,36	23,73	22,78	21,44	31,88	21,21	21,26	20,72	20,54	20,74
Ipar és Bány.	21,71	18,57	26,98	25,75	26,05	26,35	26,30	28,10	28,99	29,43	30,44	32,21	31,73	31,83
Mezőg. és hal.	43,84	47,90	39,50	39,20	36,17	26,00	31,01	32,96	31,47	32,35	32,91	29,72	30,58	31,16
Erdészet	0,98	0,52	0,52	0,41	0,44	0,39	0,41	0,37	0,33	0,33	0,31	0,32	0,29	0,25
Építőipar	3,09	4,83	6,46	7,18	7,92	7,58	8,25	7,71	7,64	6,83	6,60	8,23	8,60	8,61
Közlek.	4,21	4,48	4,27	4,56	4,91	4,71	5,06	4,75	4,77	4,32	4,85	5,26	5,24	5,21
Ker. és vendégl.	15,89	14,54	16,93	17,53	18,72	18,57	20,20	19,76	20,14	19,61	19,09	18,16	17,55	17,36
Kisipar	7,16	5,41	6,04	6,15	6,48	6,09	6,38	6,07	6,37	6,30	6,17	3,46	3,34	3,13
Közműv.	—	—	0,29	0,29	0,30	0,30	0,32	0,30	0,31	0,29	0,28	0,25	0,25	0,24

1972. évi árak, Adatforrás: az 1976. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 398—399. old.

az 1977. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 405—406. old.

az 1978. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 440—441. old.

A mezőgazdaság és halászat úgyszintén figyelemre méltó eredményeket ér el. 1952-ben a tartományi nemzeti jövedelem 43,84%-át, 1957-ben a 47,90%-át, 1977-ben pedig csak a 31,6%-át adják. (A későbbiek folyamán részletesebben is kitérünk a foglalkoztatás szempontjából.)

A többi gazdasági ágazatban is jelentős változások észlelhetők. Az építőipar 1952-ben a 3,09%-át, 1977-ben pedig a 8,6%-át képezi a tartományi nemzeti jövedelemnek, a közlekedés 1952-ben a 4,21%-át, 1977-ben pedig a 6,21%-át, a kereskedelem és vendéglátóipar 1952-ben a 15,39%-át, 1977-ben pedig a 17,35%-át. A következő gazdasági ágazatoknak pedig csökken a részaránya a jelzett időszakban tartományunk nemzeti jövedelmében: az erdészeté 1952-ben 0,98% volt, 1977-ben pedig 0,25%, a kisiparé 1952-ben 7,16%, 1977-ben pedig 3,13% volt. A közművesítés 1966—1977-ig 0,29%—0,24%-át képezte a tartományi nemzeti jövedelemnek. Az ágazat jelentősége tehát nemigen változott.

A felsoroltakból kitűnik, hogy az 1952—1977-ig terjedő időszakban nagy változások történtek az egyes gazdasági ágazatok részarányát illetően a nemzeti jövedelemben. Az öngazgatási viszonyok termelési szempontjából pedig kicsit sem mellékesek ezek a változások.

A vajdasági nemzeti jövedelem részarányának alakulása a JSZSZK nemzeti jövedelmében

Ha az országos nemzeti jövedelem a nevező (100), a tartományi nemzeti jövedelem pedig a számláló, (1972. évi árak) akkor a következőket állapíthatjuk meg:

Százalékos részarány

1952.	8,55
1957.	10,53
1966.	11,31
1967.	11,20
1968.	10,72
1969.	10,88
1970.	10,35
1971.	10,93
1972.	10,69
1973.	10,82
1974.	10,96
1975.	10,77
1976.	10,85
1977.	10,89

Adatforrás 1., 2. dosszié

Vajdaság nemzeti jövedelme tehát a vizsgált időszakban az országos nemzeti jövedelem 11%-a. Ez a részarány pedig az utóbbi időben sem

módosult lényegesen. Ebből is kitűnik, hogy hazánk nemzeti jövedelmének szerkezeti változásai nem arra irányultak, hogy módosítsák a tartományok és köztársaságok nemzeti jövedelmének részarányát az országokban. Bizonyítják ezt a következő adatok is:

A tartományok és köztársaságok nemzeti jövedelmének részaránya hazánk nemzeti jövedelmében (az összeggazdaság részvételével):

	1957. %	1977. %
JSZSZK	100	100
Bosznia-Hercegovina	12,78	12,12
Crna Gora	1,74	1,85
Horvátország	27,85	26,03
Macedónia	5,15	5,65
Szlovénia	14,69	16,32
Szerbia	37,79	38,03
Szűkebb Szerbia	25,24	25,10
Kosovo	2,02	2,04
Vajdaság	10,53	10,39

A fenti adatokból a következőket vonhatjuk le: 1952-ben tartományunk társadalmi szektorának nemzeti jövedelme az országos társadalmi szektor jövedelmének 8,23%-a, 1977-ben pedig a 10,39%-a. Tartományunk nemzeti jövedelme tehát nagyobb részarányú lesz az országos nemzeti jövedelemben. Figyelemre méltó, hogy 1977-ben hazánk nemzeti jövedelmében 3 statisztikai indexszel kisebb a társadalmi szektor nemzeti jövedelme a magánszektorénál.

Adatainkból kitűnik, hogy 1977-ben tartományunk magántulajdonból származó nemzeti jövedelme az országos ilyen jövedelem 13,35%-át képezi.

A tartományi gazdasági ágazatok részaránya az országos nemzeti jövedelemben:

	1953.	1977.
Tart. ipari és bányai n. jöv. részaránya az orsz. azonos iparág n. j.-ben	8,55	9,57
A tart. mezőg. és halászat n. j. a JSZSZK n. j.-ben	12,20	20,62
A tart. erdőszet n. j. a JSZSZK n. j.-ben	3,25	3,12
A tart. közlek. és postaforg. n. j. a JSZSZK n. j.-ben	5,35	7,41

A tart. keres. és vendég. n. j. a JSZSZK n. j.-ben	8,15	8,75
A tart. építőipar n. j. a JSZSZK n. j.-ben	2,12	8,57
A tart. közművesítés n. j. a JSZSZK n. j.-ben	7,29	6,69
A tart. kisipar n. j. a JSZSZK n. j.-ben	11,51	10,41

Adatforrás: 1., 2. dosszié

Tartományunk nemzeti jövedelme tehát valamennyi gazdasági ágazatban megfelelő arányban nőtt a JSZSZK nemzeti jövedelmében. Mindezek a változások a tartományi össz nemzeti jövedelemnek a JSZSZK össz nemzeti jövedelmében való viszonylag konstans (állandó) részarányával mentek végbe. A tartományi gazdasági ágazatok utóbbi tíz évi részaránya tehát a JSZSZK össz nemzeti jövedelmében 10,5%-os volt.

A tiszta jövedelem és értéktöbblet részaránya a nemzeti jövedelemben

1967—1977-ig a tartományi nemzeti jövedelemben a tiszta jövedelem és az értéktöbblet viszonyának változása figyelhető meg.

A tiszta jövedelem és az értéktöbblet alakulása 1967—1977-ig a tartományi nemzeti jövedelemben:

	Nemzeti jöv.	Tiszta jöv.	Értéktöbblet
1967.	100	52,30	47,0
1968.	100	51,53	48,47
1969.	100	48,10	51,90
1970.	100	50,43	49,57
1971.	100	48,01	51,90
1972.	100	48,25	51,75
1973.	100	46,34	53,66
1974.	100	45,94	54,06
1975.	100	46,00	54,00
1976.	100	48,76	51,24
1977.	100	48,00	52,00

Adatforrás: Statistički godišnjak Jugoslavije (Statisztikai Évkönyv) — 77, 406. old. Uo. csak a 78. éviben a 443. old. Az adatok egybevetése azonban nem teljes, mert 1972-ig az egész munkaszervezet szolgáltatta a gazdasági adatokat, utána pedig már a társultmunka-alapszervezetek (tmasz-ok).

A tartományi jövedelemszerzési források alakulása és változása

A jövedelem értékét egy bizonyos számú dolgozónak egy meghatározott idő (egy év) alatt elvégzett élő munkája adja meg. Az új érték (jövedelem) előfeltétele tehát a foglalkoztatottak számának alakulása és változása. Megjegyezzük azonban, hogy noha a jövedelem értékalapja (a termékben tárgyiasult élőmunka-mennyiség), illetve magának a jövedelemnek az alakulása és változása mindig azonos irányú, de sohasem azonos fokú. A jövedelem, illetve értékalapjának különböző fokú változása abból ered, hogy már a jövedelemelosztáskor eltérőek a jövedelmi feltételek. Ebben pedig döntő szerepet játszik a gazdasági rendszer, a gazdaság- és az árpolitika.

A jövedelemnek és értékalapjának különbözősége az élő munka egységenkénti különbözőségéből, illetve az alkalmazottak szerinti különböző nagyságú jövedelemmegvalósításból származik. Ennélfogva a jövedelem dolgozónkénti alakulásának elemzése a jövedelemszerzési feltételeket is tükrözi. Ez utóbbiak pedig meghatározzák az elosztási feltételeket is. (Erre azonban majd a következő számunkban térünk ki részletesen.) Ezúttal a foglalkoztatásban történt változásokat raglaljuk, vagyis hogy miként befolyásolják ezek a nemzeti jövedelem szerkezetét és nagyságát.

A nemzeti jövedelem (összgazdasági) és az alkalmaztatási (társadalmi és magánszektor) adatok egybevetése a következőket mutatja: (Lásd a 16. oldalon!)

Tartományunk nemzeti jövedelmének mutatószámai tehát jóval nagyobbak a megnevezett időszakban, mint az alkalmaztatáséi. A jövedelemalakulási és az alkalmaztatási különbség pedig a jövedelemnek és értékalapjának különbségét, illetve a jövedelemnek mint új értéknek a pénzbeli értékét jelenti.

Ennek alátámasztására közöljük a 16. oldali táblázatot, mely szerint 1966—1977-ig csökkent a gazdasági foglalkoztatottak száma tartományunkban. Mivel pedig a megnevezett periódusban a tartományi nemzeti jövedelmet fix árban (1972. évi) fejeztük ki, így a mutatószámok a nemzeti jövedelem reális növekedését jelzik.

A jövedelemnek és értékalapjának ilyen alakulása a Vajdaság viszonylag kedvező gazdálkodási feltételeit igazolja. Ezt szemlélteti a 16. oldali táblázatunk is, mely a dolgozónkénti jövedelem alakulását mutatja az 1973—1977-ig terjedő időszakban.

A vajdasági nemzeti jövedelem és a foglalkoztatottak mutatószámai az 1965—1976-ig terjedő időszakban (összgazdaság, 1972. évi árak)

	1966.	1967.	1968.	1969.	1970.	1971.	1972.	1973.	1974.	1975.	1976.
A nemz. jöv. mutatói	100	101,1	100,3	111,6	111,9	127,6	130,0	138,1	131,5	154,4	161,6
A foglal. mutatói	100	98,5	96,3	98,5	100,3	104,7	107,9	109,6	113,6	118,8	122,5

Adatforrás: SGJ (Jugoszláv Statisztikai Évkönyv) — 77., 409—405. old., SGJ—76. 440—441. old. (nemzeti jöv.) SGJ—75; 381. old., SGJ—77., 387. old. (a foglalkoz.)

A tartományi foglalkoztatás 1966—1977-ig terjedő időszakának szerkezeti változásai

	1966.	1967.	1968.	1969.	1970.	1971.	1972.	1973.	1974.	1975.	1976.
Vajdaság összdolgozója	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
A gazdasági alkalmazottak	85,18	84,96	84,1	84,71	83,74	83,96	83,75	83,33	83,26	83,16	82,66
A nem gazdasági ágazatokban foglalkoztatottak	14,81	15,02	15,89	15,78	16,25	16,03	16,24	16,66	16,73	16,83	17,33

Adatforrás: az 1975. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv 381. old. az 1977. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv 378. old.

Hazánk, köztársaságaink és tartományaink dolgozónkénti nemzeti jövedelme az 1969—1977-ig terjedő időszakban

	1969.	1970.	1971.	1972.	1973.	1974.	1975.	1976.	1977.
JYSZK	29,1	30,9	38,0	43,3	51,9	66,9	60,0	—	115,4
B. és H.	24,8	37,6	33,1	37,3	55,0	59,3	68,7	—	98,1
Crna Gora	36,8	37,8	32,7	37,0	59,5	57,3	63,7	—	93,0
Horvátország	31,2	33,5	41,6	47,0	56,4	76,3	89,3	—	127,3

Macedónia	33,5	24,8	29,7	35,4	41,6	54,6	61,3	82,7
Szlovénia	35,5	38,5	46,3	54,0	61,9	80,3	96,6	141,0
Szerbia	27,8	28,5	35,8	40,6	49,8	66,4	76,1	111,9
Szűkebb Szerbia	28,4	29,1	35,8	40,6	48,8	64,3	73,4	109,4
Vajdaság	27,6	28,3	37,9	31,3	55,7	76,1	88,7	127,4
Koszovó	31,6	32,4	26,7	42,6	36,5	50,8	52,4	76,1

Adatforrás: az 1971. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 376. old.
1972. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 362. old.
1973. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 392. old.
1974. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 418. old.
1975. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 415. old.
1976. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 413. old.
1977. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 419. old.
1978. évi Jugoszláv Statisztikai Évkönyv (SGJ) 477. old.

Fordította *Tumbász Erzsébet*

Jegyzetek és megjegyzés:

1. Marx Károly: A tőke, I. kötet, 191. old., Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1961.
2. Törvény a társult munkáról, Forum 1977., Újvidék, 19. old.

Adatainkat a Jugoszláv Statisztikai Évkönyvből (SGJ) és a szabadkai Közgazdasági Kar Kutatóintézetének tanulmányából merítettük. A tanulmány tartományunk regionális fejlesztési tervének kidolgozásához készült.

Rezime

Tendencije i strukturalne promene u narodnom dohotku Vojvodine

Autor na prvim stranicama svog dela daje kratak prikaz procesa stvaranja, sticanja i raspodele dohotka. Posle toga prelazi na razmatranje promena u veličini i u strukturi narodnog dohotka Vojvodine. Upoređujući tempo rasta narodnog dohotka Vojvodine sa tempom rasta narodnog dohotka u Republika-ma i Kosovu, konstatuje relativno najbrži porast narodnog dohotka u Vojvodini. Ovom opštem tempu rasta narodnog dohotka Vojvodine koji iznosi 7,6% naročito je doprineo brzi tempo rasta u društvenom sektoru privrede. Autor ukazuje na činjenicu da porast narodnog dohotka Vojvodine nije bio praćen podjednakim razvojem pojedinih privrednih delatnosti, o tome svedoče i priloženi tabelari. Posle ovog dela autor prelazi na praćenje kretanja udela čistog dohotka i viška proizvoda u dohotku u periodu od 1967—1977.

Na kraju napisu autor analizira kretanja i menjanja u izvorima stvaranja dohotka u Vojvodini. Pošto je broj zaposlenih radnika osnovni uzrok promena veličine novostvorene vrednosti (pri tom kretanje i menjanje vrednosne osnove dohotka i samog ostvarenog dohotka nikada nije istostepeno iako je uvek istosmerno), autor nam tabelarno prikazuje indekse narodnog dohotka Vojvodine i zaposlenog osoblja, promene u strukturi zaposlenih radnika u Vojvodini 1967—1977, i kretanje dohotka po radniku u SFRJ, Republikama i Pokrajinama.

Summary

Tendencies and Structural Changes of the National Income of Vojvodina

The author, on the first pages of his work, gives a short survey of the process of creating earning and distribution of income. Later on he is giving a detailed review of the tendencies and structural changes of the national income in Vojvodina.

The survey concludes a lot of tabulars which make it more interesting.

After the introduction the author tells us about the amount and structure of income, comparing the national income of Vojvodina with the rate of growth of the national income in the Republics and Kosovo. He comes to the conclusion that the big growth of income in Vojvodina is not achieved by the

equal development of each economic activity. This is shown by some tabulars given on the matter.

Further on he analyzes the structure of income: the participation of pure income and surplus product in the income from 1967 till 1977.

At the end the author analyzes the tendencies and changes of the sources for creating income. Owing to the fact that the number of employees is the major reason for the change of the ammount of income, the author is giving a tabular of national income rates in Vojvodina and rates of the number of employees as well as their structural changes from 1967 till 1977, and the changes of income per worker in the SFRY, Republics and Autonomous Provinces from 1967 till 1977.

(A. L.)